

FRA SVUNNE TIDER

Send oss gjerne gamle bilder med beskrivelse av hva og hvem til e-post: red@oyene.no

PÅ UTSTILLINGEN: Kunsthistoriker Morten Zondag fra Kjøpmannskjær (t.h.) og kunsthandler Pål Sagen foran skutebildene mens de hang på Norsk Maritimt Museum. Fram til 10. juni vises de i Galleri Bygdøy Allé.

FOTO: SVEN OTTO RØMCKE

Skutebilder med

I Oslo vises fram til 10. juni en av Norges mest omfattende samlinger av tidlige 1880-talls skuteportretter. Fire av det som en gang ble kalt «sjøstykker», har tilknytning til øyene.

SVEN OTTO RØMCKE
red@oyene.no
416 98 620

Tre av disse fire har link til Tjøme og ett til Veierland. De skriver seg fra perioden 1793 til 1834.

De tre Tjøme-skipene har tilknytning til familien Røed, som holdt til der det nå er golfbane på Tjøme. Rød gård var en av kommunens større gårder, og eierne på 1800-tallet var sjøfolk. Senere har, blant andre, dikteren Alf Larsen bodd her.

Mannskap fra øyene

Kunsthistoriker og nøttlending

Morten Zondag var med Øyene på utstillingen. Han sier det er litt uklart i hvilken grad skipene var eid av en Røed eller ble ført av en Røed, men det var både redere og skipsførere i familien Røed. Her kan kanskje Øyenes lesere hjelp oss?

- Skipene seilte ut fra Langvika og kom tilbake dit, kanskje etter tre år. Mannskapet var stort sett fra øyene, og de kom hjem med penger, eksotiske varer og mengder av opplevelser fra fremmede reisemål som La-

tin-Amerika og Det fjerne østen. Svært mange av dem om bord var nok både døpt og konfirmert i Tjøme gamle kirke, som Øyene skrev om i slutten av april, sier Zondag.

Viktig utstilling

Han legger til at vi snakker om en lite dokumentert periode i Tjømes historie. Derfor er en utstilling som dette så viktig. Det var skip som disse fra øyene, som var grunnlaget for utviklingen av Norge som han-

dels- og skipsfartsnasjon.

- De tre skipene fra Røed er alle signert skutemaleren A. Halvorsen, forteller kunsthandler Pål Sagen. Han er ansvarlig for formidlingen av bildene.

Den nevnte Halvorsen satt i Drøbak og malte skip i åpen sjø.

Det å male skuteportretter var en egen profesjon. Det finnes lite informasjon om Halvorsen, men han var trolig blant dem som masseproduserte skipsportretter basert på skips-

Totalfredet

Alf Larsens eiendom på Tjøme er totalfredet som naturreservat. Ved kongelig resolusjon er det nu bestemt at Alf Larsens eiendom på Tjøme, den flere hundre mål store gården Rød, skal være et naturreservat til bruk for videnskapelig forskning ved forskning ved Universitetet i Oslo så lenge Universitetet finner reservatet tjenlig til dette formålet. Reservatet betraktes som totalfredet, slik at bading og

sportsfiske, leirslagning og opphold der skal være forbudt. Dog skal det være tillatt for almenheten å foreta spaserturer gjennom reservatet. **(Notis i Tønsbergs Blad 3. mai 1954)**

Husøy & Foymland IF er 20 år

En av våre aller yngste idrettsklubber i Tønsberg-distriktet, Husøy & Foymland IF, er 20 år i disse dager, og jubileet markeres

med en festlig tilstelning på Fjærholmen Fjordrestaurant førstkommande lørdag. **(Notis i Tønsbergs Blad 5. mai 1954)**

Ormelet Pensjonat, Tjøme - 17. mai

Kamfjords orkester spiller. Bindende tegning i telefon Tjøme nr. 10. Foreninger og sluttede selskaper motas. **(Annonse i Tønsbergs Blad 8.**

mai 1954)

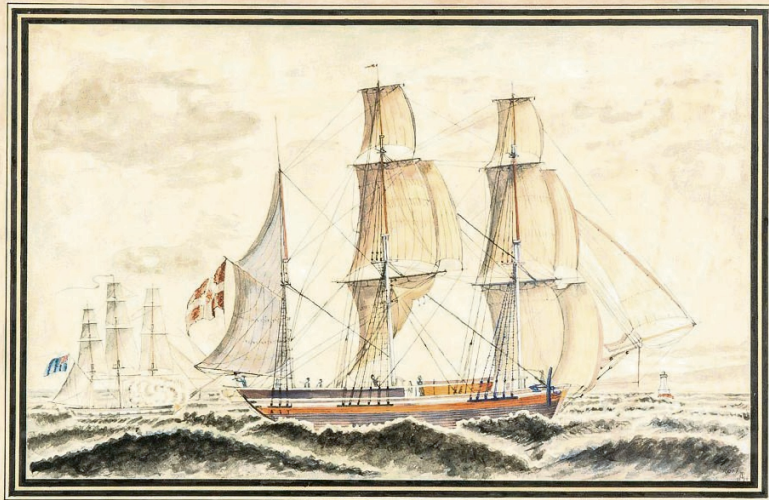
Fryserianlegg planlagt på Nøtterøy

Brødrene Arvid og Knut Lundgaard har planlagt oppførelse av dypfrysingsanlegg på Borgheim, Nøtterøy. Innbydelse til forhåndsbestilling på leie av bokser i fryseriet er sendt en rekke husstander. **(Fra notis i Tønsbergs Blad 19. mai 1954)**

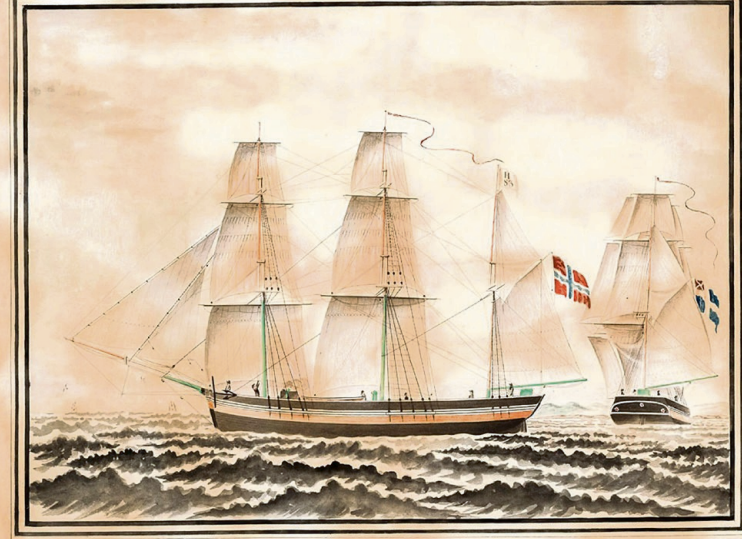
Tjøme overtar 1/6 av Vakersholmen.

Kommunen benytter forkjøpsretten 24.6. Det dreier seg om en parsell av Vakersholmen på over 24 mål, beskrevet i konsesjonspapirene som fjellknauser og rabber med glissen trevekst. Pristaksten for parsellen er 12 000 kroner. **(Fra artikkel i Tønsbergs Blad 30. juni 1954)**

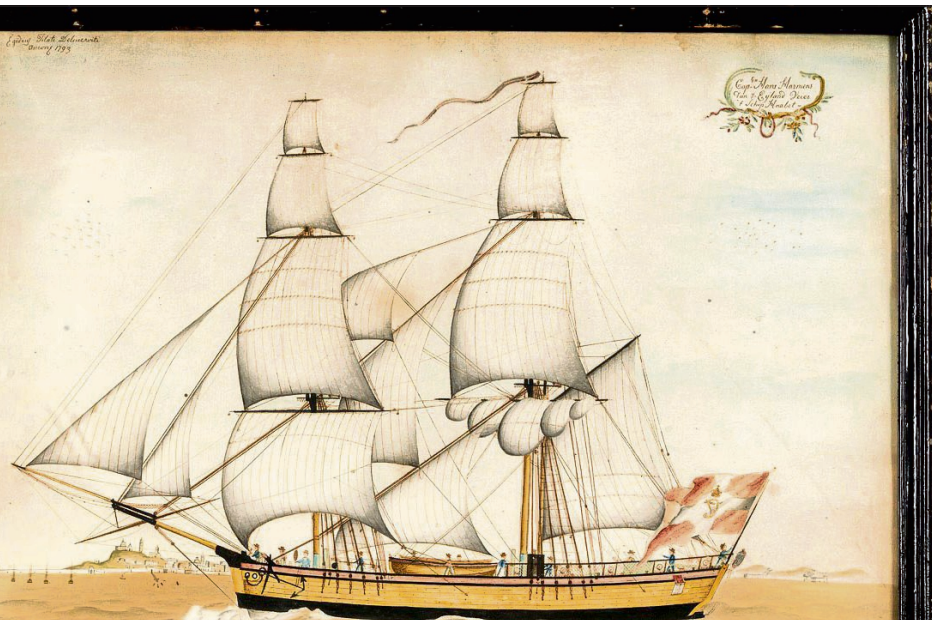
Åase

KOPI: «En engelsk Sloop of War opbringer Florentine af Thjømøe med Capt: A.L. Rod under Eddysotne 18de Aug 1807». Signert A. Halvorsen Sept 1830 Kaholmen. Bildet er imidlertid en dyktig utført kopi fra 1956. **FOTO: MORTEN H. AAMOT**

KAPTEIN RØED: Briggen «Erstatning af Thjømøe», med kaptein M. O. Røed. Akvarell. Bildet er utført på Kaholmen i Drøbaksundet, august 1833 av A. Halvorsen. **FOTO: MORTEN H. AAMOT**

VEIERLAND: Briggen «Haabet», antakelig fra Veierland. Skipet bærer Dannebrog med monogrammet til Christian VII. Akvarell og gouache. Bildet er signert og datert Egedius Filati og er utført i Ancona i 1793. **FOTO: MORTEN H. AAMOT**

BREVIG AF THJØMØE: Briggen «Brevig af Thjømøe» med kaptein C. Larsen. Inne i billedfeltet står det et lite skilt med «C. Larsen & Røeds Sønner». Akvarell. Bildet er utført på Kaholmen i Drøbaksundet i august 1834 av A. Halvorsen. **FOTO: MORTEN H. AAMOT**

historie fra øyene

type og noe tilleggsinformasjon. En brigg var jo en brigg. Så gjaldt det bare å få på riktig flagg og navn.

Ofte halvfabrikata

- Selv med den begrensede kunnskapen vi har om Halvorsens biografi, blir han ansett som en av de beste skipsportrettmalerne vi har fra de første tiårene av 1800-tallet, sier Pål Sagen.

Briggen «Haabet» av Veierland er malt i Ancona i Italia av

en trolig italiensk kunstner. Skipene kunne ha begrenset liggetid i havn, og kunstneren har nok hatt halvfabrikata i form av bilder av brigger i sjøen. Da var det bare å male til det som skulle gjøre dette skipet til «Haabet» av Veierland. Vel å merke hvis skipsføreren hadde sagt seg villig til å kjøpe et slikt bilde.

Det hendte også at kunstnere malte bilder på spekulasjon.

Morten Zondag og Pål Sagen tror ikke at alle skip ble malt.

Slike bilder ble nok helst malt for redere og skipsførere som ville vise hvor vellykkede og velhavende de var.

Grundig dokumentert

På flere av bildene som følger denne artikkelen, ser man at skipene er malt både fra siden og bakfra. Det ga mulighet til å vise dem både med norsk og svensk, eller dansk, flagg, som var en aktuell problemstilling på den tiden.

Skutebildene som vises i

Oslo, er samlingen etter kunsthändler Kaare Berntsen. Den utgjør totalt 42 bilder. De ble vist en kort uke på Norsk Maritimt Museum på Bygdøy før de ble overflyttet til Galleri Bygdøy Allé inne i Oslo.

Norsk Maritimt Museum satte stor pris på å få vise bildene før de etter salg blir spredt for alle vinder. Før salg er imidlertid denne betydelige kulturhistoriske kildeverdien dokumentert både i foto og tekst, slik at materialet finnes tilgjengelig

for ettertiden.

- Maritim kulturformidling har alltid stått svakt i Norge. Derfor er en utstilling som dette, og den dokumentasjonen som er samlet, så viktig, sier Morten Zondag.

Utstillingen følges av en omfattende katalog.